

Summary. *The recent condition of Eurobond market in Ukraine is analysed, the ways of increasing the investment attractiveness of domestic corporate Eurobonds are investigated, the factors that promote and hamper the development of Eurobond market in Ukraine are grounded. The article is devoted to investigation of external borrowing of Ukraine on the Eurobond market and revelation of contemporary tendencies of its development.*

Key words: *the Eurobond market, Eurobond, the credit rating of Ukrainian Eurobonds, corporation financing, an external borrowing, a volume of emissions, a profitability of Eurobonds.*

УДК 347.77

Поліщук В.С., к.е.н., доцент Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

ПРАВОНАСТУПНИЦТВО В СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

В статті знайшли своє відображення основні положення цивільного закону і інших нормативно-правових актів з питання правонаступництва авторів в сфері інтелектуальної власності.

Ключові слова: *власник, винахід, володіння, правила, права, авторство, заявка, спадкоємець.*

Питання правонаступництва авторів винаходів, корисних моделей, промислових зразків і інших об'єктів інтелектуальної власності має надзвичайно важливе значення в житті кожного цивілізованого суспільства. Вони знаходять відображення в практиці усіх розвинених країн. В умовах Української держави ці питання широко висвітлені в ряді законів і законодавчих актів, які стоять на сторожі прав користувачів інтелектуальної власності. Цим питанням приділяли і приділяють увагу ряд провідних вітчизняних вчених, які безпосередньо займаються питаннями правової охорони інтелектуальної власності (Будяньський В.А., Дахно І.І., Святоцький О.Д., Підпригора О.А., Підпригора О.О., Цибульов П.М., Жаров В.О., Кожарська І.Ю., Довгий С.О., Дзюра О.В., Кузнецова Н.С. і ряд інших).

Особливо багато уваги даному питанню в своїх наукових розробках приділяє вчена Кожарська І.Ю. Зокрема вона відмічає, що власником майнових прав інтелектуальної власності на винахід (корисну модель), промисловий зразок, компонування ІМС можуть бути як автор (винахідник) так і його правонаступник. Правонаступником може бути особа, що одержала право інтелектуальної власності за законом або за договором.

Як уже зазначалось вище, основним суб'єктом права інтелектуальної власності є автор (винахідник) винаходу (корисної моделі), промислового зразку, компонування ІМС, якщо інше не встановлено Законом. Майнові права інтелектуальної можуть переходити в спадщину. У цьому випадку власником всіх майнових прав стає спадкоємець автора.

Право на володіння майновими правами інтелектуальної власності правами може мати й інший правонаступник, до якого права перейшли на законній підставі (на підставі закону або договору).

Статтею 427 ЦК України встановлено, що майнові права інтелектуальної власності можуть бути передані відповідно до закону повністю або частково іншій особі. Умови передання майнових прав інтелектуальної власності можуть бути визначені договором, який укладається відповідно до цього Кодексу та іншого закону.

Право інтелектуальної власності, яке належить кільком особам спільно, може здійснюватися за договором між ними. У разі відсутності такого договору право інтелектуальної власності, яке належить кільком особам, здійснюється спільно (Стаття 428 ЦК України).

Закони України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на промислові зразки», «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» передбачають право автора (винахідника) передати право на одержання патенту будь-якій фізичній чи юридичній особі. Дана можливість може бути реалізована автором (винахідником) шляхом простої вказівки в заявці на видачу патенту імені майбутнього власника патенту (свідоцтва). Зрозуміло, що особа, яка буде зазначена як власник майнових прав інтелектуальної власності, має погодитись з тим, що йому передано таке право. Звичайно така передача права здійснюється на основі спеціального договору, укладеного між автором і майбутнім власником майнових прав інтелектуальної власності. Даний договір укладається за загальними правилами, установленими цивільним законодавством, і не потребує спеціальної реєстрації. Законами встановлена процедура зміни заявника. Автор (винахідник) винаходу, корисної моделі промислового зразка, компонування ІМС, що одержав патент на своє ім'я, може в будь-який момент передати на підставі договору права інтелектуальної власності будь-якій юридичній чи фізичній особі. Порядок і умови укладання таких договорів і їхньої реєстрації встановлений Законом. Правонаступник автора (винахідника) стає повноправним власником прав і може здійснювати всі права, що засвідчуються патентом (свідоцтвом), включаючи право на подальшу передачу прав інтелектуальної власності.

Особливої уваги заслуговує питання про власника майнових прав інтелектуальної по відношенню до об'єктів, що створені у зв'язку із виконанням трудового договору та на замовлення.

Чинним законодавством України передбачено, що особисті немайнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, який створив цей об'єкт.

Що стосується майнових прав інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, то відповідно до статті 429 ЦК України ці права належать працівникові, який створив цей об'єкт, та юридичній або фізичній особі, де або у якій він працює, спільно, якщо інше не встановлено договором. Особливості здійснення майнових прав інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, можуть бути встановлені законом.

Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням, належать творцеві цього об'єкта та замовникові спільно, якщо інше не встановлено договором. У випадках, передбачених законом, окремі особисті немайнові права інтелектуальної власності на такий об'єкт можуть належати замовникові. (Стаття 430 ЦК України).

Зазначене свідчить, що питання щодо власника права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку із виконанням службового завдання або на замовлення має бути більш чітко визначено спеціальними законами. Саме законами може бути передбачено порядок укладання зазначених договорів, істотні умови такого договору та наслідки його невиконання. Але у будь-якому разі автор (винахідник) має право на винагороду, що визначається відповідно до економічної цінності створеного ним об'єкту і(або) іншої вигоди, яка може бути одержана працедавцем.

Як було зазначено вище майнові права інтелектуальної власності можуть належати кільком особам, як фізичним, так і фізичним і юридичним чи тільки юридичним. Відносини щодо здійснення майнових прав інтелектуальної власності, що належать кільком особам регулюються договором між ними. У разі, якщо такого договору немає, право інтелектуальної власності здійснюється на праві спільної власності. Особливістю такої власності є те, що, кожний зі співвласників має право використовувати об'єкт за своїм розсудом, але передавати права чи давати дозвіл на використання (тобто видавати ліцензію) жоден зі співвласників не має право без згоди на це інших.

У випадку смерті автора (винахідника) чи власника майнових прав інтелектуальної власності, суб'єктами майнових прав інтелектуальної власності стають спадкоємці. Спадкування цих прав здійснюється в загальному порядку і відбувається як за законом, так і за заповітом. Як вже було зазначено вище до спадкоємців переходять тільки майнові права інтелектуальної власності автора (винахідника). До них відносяться права на подачу заявки, на одержання охоронного документу, одержання винагороди чи компенсації, якщо майнові права інтелектуальної власності належать працевдацю. Особисті немайнові права творця розробки, зокрема право авторства, право на авторське ім'я, у спадщину не переходять і припиняються зі смертю автора. Це, звичайно, не означає, що авторство й інші особисті немайнові права померлого винахідника не охороняються після його смерті. Навпаки, вони охороняються безстроково, але вже не як суб'єктивні права. З позовом у захист прав автора можуть виступати спадкоємці творця розробки, хоча в самому законі дане право пряме не закріплено. Такий висновок можна зробити виходячи з загальних положень цивільного права, а також спираючись на аналогічне правило, що міститься в авторському праві. При спадкуванні майнових прав інтелектуальної власності до спадкоємців переходять ці права в повному обсязі. Однак період їхньої дії обмежений терміном дії, що залишився.

Якщо спадкоємців декілька, вони реалізують майнові права інтелектуальної власності, що перейшли до них, за взаємною згодою. Вони це можуть робити спільно, можуть наділити відповідними повноваженнями одного зі спадкоємців, можуть передати здійснення прав третій особі, наприклад, патентному повіреному, і т.д. Суперечки між спадкоємцями з цього приводу вирішуються в судовому порядку.

Оформлення спадкових прав в порівнянні з загальним порядком має деякі особливості. Звичайно, спадкоємці в підтвердження свого права, представляють свідчення про право на спадщину, видаване нотаріусом. Однак до винесення рішення про видачу охоронного документу, нотаріус не вправі видати посвідчення про право на його спадкування. Тому при подачі заявки на видачу патенту спадкоємці по сформованій практиці представляють інші документи, що підтверджують їхнє право на подання заявки. З одного боку, ними є документи, що свідчать про відкриття спадщини (посвідчення про смерть спадкодавця, рішення суду про оголошення його померлим), з іншого боку - документи, що свідчать про те, що заявник є спадкоємцем за законом (виписка з метричних книг, запис у паспорті про дітей, чоловіка, судові рішення про встановлення батьківства і т.д.) чи за заповітом (копія заповіту). Процедура оформлення заявки і ведення за нею діловодства здійснюється в звичайному порядку.

При переході в спадщину права інтелектуальної власності, що засвідчене вже охоронним документом, спадкоємці зобов'язані одержати в нотаріуса спеціальне свідчення про право спадкування патенту. У цьому свідченні повинне бути зазначено, хто й у якій частці успадковує майнові права інтелектуальної власності. Якщо в заповіті не визначені частки спадкоємців і між ними виникає спір відносно розділу майна, такий спір розглядається в судовому порядку по позові кожного зі спадкоємців [7, с. 66-71].

Список використаних джерел

1. Цивільний Кодекс України від 16 січня 2003 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua>.
2. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15.12.1993 №3687 – XII. Із змінами від 22.05.2003. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua>.
3. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» від 15.12.1993 №3688 – XII. Із змінами від 22.05.2003. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua>.
4. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» від 15.12.1993 №3689 – XII. Із змінами від 22.05.2003. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua>.

5. Закон України «Про охорону прав на типографії інтегральних мікросхем», від 05.11.1997 №621/97-ВР із останніми змінами від 22.05.2003. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua>.
6. Жаров В. О. Право інтелектуальної власності в системі права в Україні // Навчальний посібник. – К.: ІВП, 2006. – 108 с.
7. Кожарська І. Ю. Право промислової власності: винаходи, корисні моделі, промислові зразки // Навчальний посібник. – К.: ДВНЗ «Державний інститут інтелектуальної власності» 2008. – 143 с.
8. Цибульов П. М. Основи інтелектуальної власності. – К.: ЗАТ «Інститут інтелектуальної власності і права», 2003. – 172 с.

Summary. *The article reflected the basic provisions of the civil law and other legal acts concerning the succession of authors in the field of intellectual property.*

Keywords: *owner invention, ownership, rules, rights, authorship, application and heir.*

УДК 339.13:330.341

Радченко Л.П., к.е.н., доцент Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

ІННОВАЦІЙНІСТЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Аналізується інноваційність, її прояви та вплив на економічне зростання. З'ясовуються основні напрями інноваційної державної політики, які сприяють активізації інноваційної діяльності та підвищенню конкурентоспроможності національної економіки в економічно розвинених країнах світу. Розглядаються необхідність і особливості активізації інноваційного розвитку в українській економіці.

Ключові слова: *інноваційний розвиток, інноваційна державна політика, стимулювання інноваційного розвитку, конкурентоспроможність національної економіки.*

Постановка проблеми. В умовах посилення глобалізаційних процесів у ХХІ ст. проблема підвищення конкурентоспроможності національної економіки відіграє одну із визначальних ролей у макроекономічній політиці розвинених країн світу. Застосування інноваційної моделі розвитку дає можливість цим країнам отримувати приріст ВВП на 70-85%, а Україні, за відсутності пріоритетності інноваційного розвитку та низьких показників інноваційності, – лише на 0,7-1,0% [2]. Пошуки можливостей активізації інноваційної активності макроекономічних суб'єктів та підвищення конкурентоспроможності національної економіки України обумовлюють актуальність і значний інтерес дослідників до даних теоретичних і практичних проблем.

Аналіз актуальних досліджень. В розробку фундаментальних питань щодо ролі інновацій, інноваційної політики в соціально-економічному розвитку суспільства значний внесок в різні періоди зробило багато закордонних та українських вчених: Д. Белл, Дж. Гелбрейт, В. Геєць, А. Гальчинський, М. Кастельс, А. Маршал, К. Маркс, П. Самуельсон, Е. Тоффлер, І. Фішер, Л. Шаульська, Й. Шумпетер, А. Чухно, Л. Федулова та інші. Разом з тим пошуки можливостей створення інноваційно орієнтованої конкурентоспроможної національної економіки в Україні потребують подальших наукових розробок.

Мета даної статті полягає у здійсненні аналізу методологічних проблем функціонування інноваційної економіки і виявленні напрямів активізації інноваційності та підвищення конкурентоспроможності української національної економіки.

Виклад основного матеріалу. В останні три десятиріччя суттєво змінилась наукова парадигма сучасного соціально-економічного розвитку суспільства, що відбива-